

Sygn. akt IC 921/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SO Adam Bojko
Protokolant	sekr. sąd. Aneta Wojtasik

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa N. S., W. S., D. S.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie pieniężne

- zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki N. S. kwotę 45 000 (czterdzieści pięć tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od 20 maja 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda W. S. kwotę 20 000 (dwadzieścia tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od 20 maja 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda D. S. kwotę 20 000 (dwadzieścia tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od 20 maja 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałej części;
- znosi wzajemnie koszty procesu poniesione przez powódkę N. S. i pozwanego;
- nie obciąża powodów W. S. i D. S. kosztami procesu;
- nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 4 667,36 (cztery tysiące sześćset sześćdziesiąt siedem i 36/100) zł – tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa;
- odstępuje od obciążenia powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.

Sygn. akt I C 921/15

UZASADNIENIE

Powodowie N. S., W. S. i D. S. w pozwach wniesionym w dniu 13 lipca 2015 r. przeciwko (...) S.A. w W. zażądali zasądzenia od pozwanego zadośćuczynienia w kwocie 95 000 zł na rzecz N. S. oraz w kwotach po 80 000 zł na rzecz W. S. i D. S. z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2015 r. do dnia zapłaty. Wnieśli ponadto o zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Uzasadniając zgłoszone roszczenia powodowie podali, że w dniu 22.10.2005 r. w wyniku wypadku komunikacyjnego poniósł śmierć S. S., syn N. S. oraz brat W. i D. S.. Sprawca wypadku P. J. został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 15.02.2006 r. sygn. akt II K 685/05. Pozwany po zgłoszeniu przez powodów poniesionych szkód, przyjął odpowiedzialność jedynie co do roszczeń N. S. i wypłacił na jej rzecz zadośćuczynienie w kwocie 5 000 zł, jednocześnie uznał, że W. S. i D. S. nie wykazali naruszenia ich dóbr osobistych w wyniku zerwania więzi łączącej ich z bratem. Powodowie podnieśli, że ze zmarłym łączyła z nią niezwykle silna więź emocjonalna. Jego strata wywołała u nich ból i cierpienie. Powódka N. S. zamknęła się w sobie, odczuwa przygnębienie i lek związany z funkcjonowaniem. Nagła śmierć syna, który z nią zamieszkiwał, pozbawiła ją możliwości liczenia na jego pomoc i wsparcie w chwili niedomagania i starości.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Podniósł, że od daty śmierci S. S. upłynęło 10 lat. Żaden z powodów nie stał się osobą samotną i pozbawioną rodziny. Stosunki powodów W. S. i D. S. ze zmarłym bratem mogły być bliskie i życzliwe, ale osoby te nie pozostawały w żadnej zależności życiowej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 października 2005 r. na skrzyżowaniu drogi nr (...) z drogą podporządkowaną w miejscowości M., P. J. kierując samochodem osobowym marki V. (...) nr rej. (...), naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu jadącemu drogą główną pojazdowi marki P. nr rej. (...), doprowadzając do zderzenia obu pojazdów, w wyniku czego pasażer pojazdu marki P. -S. S. doznał obrażeń ciała, skutkujących jego śmiercią po przewiezieniu do szpitala. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prawomocnym wyrokiem z dnia 15 lutego 2006 r., sygn. akt II K 681/05 uznał P. J. za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i skazał go na karę dwóch lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności.

/dowód: ustalenia wynikające z prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 15 lutego 2006 r. sygn. akt II K 681/05 k. 13 -14, k. 99 odwrót -101/

Zmarły S. S. w chwili śmierci miał 45 lat. Był żonaty. Miał dwoje dzieci. Mieszkał ze swoją rodziną oraz powódką N. S. w gospodarstwie rolnym darowanym mu przez rodziców. Zajmował się prowadzeniem gospodarstwa rolnego o powierzchni 14 ha. W dacie śmierci S. S. powódka N. S. miała 74 lata, powód W. S. miał 49 lat, a powód D. S. miał 37 lat. Powódka N. S. była wdową. Pozostawała we wspólnym gospodarstwie domowym ze zmarłym synem i jego rodziną. Powodowie W. S. i D. S. byli żonaci, mieli dzieci i mieszkali ze swoimi rodzinami. W. S. mieszkał w Ł.. D. S. mieszkał w K.. Obaj powodowie często przyjeżdżali do miejsca zamieszkania zmarłego brata na uroczystości rodzinne bądź w odwiedziny. W. S. urlopy spędzał na swojej działce letniskowej położonej w odległości 6 km od gospodarstwa brata i wówczas udzielał bratu pomocy w prowadzeniu gospodarstwa. Zmarły S. S. również odwiedzał swoich braci z okazji uroczystości rodzinnych. W latach 1994 -1997 pomagał powodowi D. S. w budowie domu. Relacje powodów ze zmarłym S. S. były bardzo bliskie. Powodowie byli życzliwi ze zmarłym. Po śmierci S. S. nastąpiło pogorszenie relacji powodów W. S. i D. S. z żoną i córkami zmarłego brata. Powódka N. S. nadal pozostaje z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i łączy ją z nimi dobre relacje. W 2010 r. małżeństwo powoda D. S. zostało rozwiązane przez rozwód.

/dowód: kopia aktu zgonu k. 102 odwrót, kopie dowodów osobistych powodów k. 105 -106 odwrót, zeznania świadków: Z. M. protokół k. 230, adnotacje: 00:05:07 – 00:26:39, M. G. protokół k. 230, adnotacje: 00:28:01 – 00:41:17, zeznania powódki N. S.: protokół k. 323, adnotacje: 00:05:21 – 00:13:57, zeznania powoda W. S.: protokół k. 323,

adnotacje: 00:14:56 – 00:18:39, protokół k. 230, adnotacje: 00:45:26 – 01:03:58, zeznania powoda D. S.: protokół k. 323, adnotacje: 00:19:45 – 00:23:14, protokół k. 230, adnotacje: 01:04:11 – 01:16:22,

U powódki N. S. aktualnie występują cechy zachowań charakterystycznych dla zaburzeń osobowości, związanych ze zmianami w obrębie centralnego układu nerwowego w wyniku fizjologicznego procesu starzenia tj. niska sprawność intelektualna, zaburzona zdolność do w pełni adekwatnego postrzegania rzeczywistości, rozumienia jego treści, zapamiętywania, przechowania oraz odtwarzania po czasie. Nie występują natomiast zaburzenia adaptacyjne będące pochodną problemów emocjonalnych po śmierci syna. Powódka niewątpliwie doświadczyła negatywnych emocjonalnie następstw śmierci syna, a w ich wyniku niewątpliwie wystąpiły sytuacyjne (tzw. reaktywne) problemy emocjonalne określane jako tzw. „ostry zespół stresu pourazowego”. Są one naturalną psychologicznie i typową reakcją sfery psychiki. Spowodowały przejściowe zakłócenia życia psychospołecznego, ale biorąc pod uwagę brak odległych następstw, można wnioskować o krótkotrwałości tych zaburzeń. W krótkiej perspektywie od zdarzenia powódka niewątpliwie doświadczyła znacznego cierpienia jako stanu emocjonalnego w wyniku śmierci członka najbliższej rodziny, ale z czasem - w naturalny sposób – uległy one zmniejszeniu, a w konsekwencji rozwoju procesu oziępiennego – znacznemu zatarciu. Stan psychiczny, w tym emocjonalny powódki po śmierci syna odpowiadał naturalnej reakcji żałoby i nie przekroczył powyższych ram.

/dowód: opinia biegłego z zakresu psychologii J. T. k. 231 -233/

U powoda D. S. obecnie nie występują żadne zaburzenia sfery osobowości i emocji, które mogłyby być następstwem śmierci brata. Nie występują również zaburzenia adaptacyjne, które mogłyby zakłócać jego zdolność do efektywnego realizowania celów życiowych. Wskazuje to, że śmierć brata nie miała istotnych psychologicznie, odległych negatywnych następstw dla funkcjonowania jego sfery psychicznej i psychospołecznej. Aktualna sprawność intelektualna powoda kształtuje się na poziomie szeroko rozumianej normy dla wieku rozwojowego. Poszczególne funkcje poznawcze umożliwiają badanemu skuteczne realizowanie celów życiowych, w stopniu w jakim uzna za właściwy. W sferze psychospołecznej powód jest osobą dojrzałą i skuteczną życiowo. Z psychologicznego punktu widzenia na skutek śmierci brata powód doświadczył negatywnych, ale krótkotrwałych następstw zdarzenia. W wyniku śmierci brata u powoda niewątpliwie wystąpiły sytuacyjne problemy emocjonalne określane jako tzw. „ostry zespół stresu pourazowego”. Towarzyszące temu typowe zakłócenia życia psychicznego, powodowały czasową dezorganizację życia psychospołecznego powoda, ale w jego przypadku skutek ten nie spowodował szczególnych problemów adaptacyjnych, nie wyłączył go z życia bieżącego. Doświadczenie śmierci brata nie przeobraziło się w tzw. „przewlekły zespół stresu pourazowego”, który zaburzałby jego życie psychospołeczne i stanowiły wyraźną szkodę psychiczną w związku z wypadkiem. W sensie psychologicznym powód może nadal przeżywać żal po stracie brata, ale nasilenie tych przeżyć nie wskazuje na zaburzenie sfery psychicznej. Stan psychiczny, w tym emocjonalny powoda po śmierci syna odpowiadał naturalnej reakcji żałoby i nie przekroczył powyższych ram. W krótkiej perspektywie od zdarzenia powód niewątpliwie doświadczył znacznego, ale zarazem typowego dla reakcji żałoby, cierpienia jako stanu emocjonalnego w wyniku śmierci członka najbliższej rodziny, ale z czasem uległy one zmniejszeniu.

/dowód: opinia biegłego z zakresu psychologii J. T. k. 235 -237/

U powoda W. S. obecnie nie występują żadne zaburzenia sfery osobowości i emocji, które mogłyby być następstwem śmierci brata. Nie występują również zaburzenia adaptacyjne, które mogłyby zakłócać jego zdolność do efektywnego realizowania celów życiowych. Wskazuje to, że śmierć brata nie miała istotnych psychologicznie, odległych negatywnych następstw dla funkcjonowania jego sfery psychicznej i psychospołecznej. Aktualna sprawność intelektualna powoda kształtuje się na poziomie szeroko rozumianej normy dla wieku rozwojowego. Poszczególne funkcje poznawcze umożliwiają badanemu skuteczne realizowanie celów życiowych, w stopniu w jakim uzna za właściwy. W sferze psychospołecznej powód jest osobą dojrzałą i skuteczną życiowo. Z psychologicznego punktu widzenia na skutek śmierci brata powód doświadczył negatywnych, ale krótkotrwałych następstw zdarzenia. W wyniku śmierci brata u powoda niewątpliwie wystąpiły sytuacyjne problemy emocjonalne określane jako tzw. „ostry zespół stresu pourazowego”. Towarzyszące temu typowe zakłócenia życia psychicznego, powodowały czasową dezorganizację życia psychospołecznego powoda, ale w jego przypadku skutek ten nie spowodował szczególnych

problemów adaptacyjnych, nie wyłączył go z życia bieżącego. Doświadczenie śmierci brata nie przeobraziło się w tzw. „przewlekły zespół stresu pourazowego”, który zaburzałby jego życie psychospołeczne i stanowiłyby wyraźną szkodę psychiczną w związku z wypadkiem. W sensie psychologicznym powód może nadal przeżywać żal po stracie brata, ale nasilenie tych przeżyć nie wskazuje na zaburzenie sfery psychicznej. Stan psychiczny, w tym emocjonalny powoda po śmierci syna odpowiadał naturalnej reakcji żałoby i nie przekroczył powyższych ram. W krótkiej perspektywie od zdarzenia powód niewątpliwie doświadczył znacznego, ale zarazem typowego dla reakcji żałoby, cierpienia jako stanu emocjonalnego w wyniku śmierci członka najbliższej rodziny, ale z czasem uległy one zmniejszeniu.

/dowód: opinia biegłego z zakresu psychologii J. T. k. 239 -241/

Stan żałoby jest naturalną reakcją, której intensywność jest pochodną właściwości osobowościowych i emocjonalnych (uczuciowych) człowieka. Z psychologicznego punktu widzenia o istotnych skutkach śmierci osoby najbliższej można mówić jedynie wtedy, gdy reakcja żałoby wykracza poza naturalny stan i powoduje przewlekłe zaburzenia, przez które rozumie się względnie stałe rozregulowanie funkcji psychicznych i rekomendację dla skorzystania z pomocy specjalistycznej. W przedmiotowej sprawie stan taki nie powstał u żadnego z powodów.

/dowód: uzupełniająca opinia biegłego z zakresu psychologii J. T. k. 262 -264/

Śmierć S. S. spowodowała wystąpienie u powoda W. S. naturalnej żałoby. Powód nie korzystała bezpośrednio po śmierci brata z leczenia specjalistycznego psychiatrycznego bądź psychoterapeutycznego. Mechanizmy obronne jego psychiki funkcjonowały prawidłowo. Nie ujawniał on objawów zaburzeń psychicznych spowodowanych tragiczną śmiercią brata. Doświadczył jednak urazu, który wiązał się i wiąże się nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, bólu, smutku, żalu, skrzywdzenia, opuszczenia, tęsknoty. Są to uczucia adekwatne do zaistniałej sytuacji, normalne, choć powodujące cierpienie psychiczne. Powód czuł się związany z bratem. Utrzymywali bliski kontakt, pomagali sobie. Nie doszło jednak do całkowitego załamania linii życiowej powoda w związku ze śmiercią brata. Był i jest obecnie w stanie wykonywać prawidłowo swoje role życiowe i funkcjonować normalnie w aspekcie psychospołecznym.

/dowód: opinia biegłego z zakresu psychologii M. P. k. 279 -280/

Śmierć S. S. spowodowała wystąpienie u powoda D. S. naturalnej żałoby. Powód nie wymagał i nie wymaga aktualnie leczenia z powodu śmierci brata. Mechanizmy obronne jego psychiki funkcjonują prawidłowo. Nie ujawniał on i nie ujawnia obecnie objawów zaburzeń psychicznych spowodowanych tragiczną śmiercią brata. Doświadczył jednak urazu, który wiązał się i wiąże się nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, bólu, smutku, żalu, skrzywdzenia, opuszczenia, tęsknoty. Są to uczucia adekwatne do zaistniałej sytuacji, normalne, choć powodujące cierpienie psychiczne. Powód czuł się związany z bratem. Utrzymywali bliski kontakt, pomagali sobie. Nie doszło jednak do całkowitego załamania linii życiowej powoda w związku ze śmiercią brata. Był i jest obecnie w stanie wykonywać prawidłowo swoje role życiowe i funkcjonować normalnie w aspekcie psychospołecznym, choć zdecydowania utrudnia to chroniczna faza uzależnienia od alkoholu. Powód wymaga leczenia odwykowego.

/dowód: opinia biegłego z zakresu psychologii M. P. k. 281 -282/

Śmierć S. S. spowodowała wystąpienie u powódki N. S. przedłużonej reakcji żałoby. Proces żałoby trwał długo i nie zakończył się w pełni do tej pory. W wyniku śmierci syna powódka doświadczyła urazu, który wiązał się i wiąże się nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, bólu, smutku, żalu, skrzywdzenia, opuszczenia, niesprawiedliwości. Są to uczucia i stany adekwatne do zaistniałej sytuacji, normalne, choć powodujące u matki wielkie cierpienie. Badana mieszkała z synem, a jego nagła śmierć spowodowała u niej dezadaptację. Jakość życia powódki po śmierci syna uległa pogorszeniu w wielu aspektach funkcjonowania. Do tej boryka się ona z głębokim smutkiem, nie uzyskując emocjonalnej akceptacji utraty syna w tragicznych okolicznościach. Pomimo upływu czasu, powódka nie odzyskała równowagi wewnętrznej, czuje się słaba psychicznie, niespokojna, w dalszym ciągu doświadcza cierpienia oraz niezdolności do przeżywania radości i zadowolenia z życia, bardzo często płacze. Z racji wieku mechanizmy obronne

jej psychiki funkcjonują z wyraźnym osłabieniem. Intelkt i procesy poznawcze powódki są obniżone, w granicach lekkiego stopnia zespołu otępiennego.

/dowód: opinia biegłego z zakresu psychologii M. P. k. 283 -284/

Posiadacz pojazdu mechanicznego kierowanego przez P. J., korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym (...) Spółka Akcyjna w W.. Pismem z 13 stycznia 2015 r., doręczonym 19 stycznia 2015 r. powodowie reprezentowani przez Centrum (...) Sp. z o.o. sp.k. w R. wezwali pozwanego ubezpieczyciela do zapłaty kwot 100 000 zł na rzecz N. S. oraz kwot po 80 000 zł na rzecz D. S. i W. S. tytułem zadośćuczynień pieniężnych za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią S. S. na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Decyzjami z 2 kwietnia 2015 r. pozwany odmówił przyznania zadośćuczynienia powodom W. S. i D. S. z względu na brak podstaw do stwierdzenia naruszenia ich dóbr osobistych w wyniku zerwania więzi ze zmarłym S. S.. Natomiast decyzją z 17 kwietnia 2015 r. pozwany przyznał powódce N. S. kwotę 5 000 zł.

/dowód: kopia zgłoszenia szkody k. 87 -106 odwrót, kopia koperty z adnotacją o wpływie k. 63, kopia pisma (...) S.A. z 17.04.2015 r. k. 123 -123 odwrót, kopie pism (...) S.A. z 2.04.2015 r. k. 192 -193 odwrót/

Na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 12 grudnia 2014 r. sygn. akt I C 536/14, pozwany przyznał i wypłacił żonie S. S. oraz jego córkom zadośćuczynienia w kwotach po 50 000 zł oraz odszkodowania w kwotach po 10 000 zł z tytułu znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej po śmierci S. S. wraz odsetkami za opóźnienie.

/dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z 12.12.2014 r. k. 163 -165 akt I C 536/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29.07.2015 r. k. 220 -220 odwrót akt I C 536/14, kopie pism pozwanego k. 116 -134/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest już stanowisko, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r., przysługuje na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę (por. wyrok z dnia 14.01.2010 r., IV CK 307/09, OSNC –ZD 2010, nr C, poz. 91, uchwała z dnia 22.10.2010 r. III CZP 76/10, OSNC –ZD 2011, nr B, poz. 42, wyrok z dnia 10.10.2010 r. II CSK 248/10, OSNC –ZD 2011, nr B, poz. 44, wyrok z dnia 11.05.2011 r., I CSK 621/10, L. rok 2011, uchwała z dnia 13.07.2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 10).

Sąd Okręgowy podziela w całości trafną argumentację jurydyczną stanowiącą podstawę poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w powołanych wyżej orzeczeniach.

Katalog dóbr osobistych określonych w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Judykatura i doktryna ciągle odkrywają nowe postaci dóbr osobistych np. kult pamięci po zmarłej osobie bliskiej, sfera życia prywatnego, prawo do korzystania z nieskażonego środowiska, cisza domowa. Brak jest ostrych granic pomiędzy poszczególnymi dobrami. Występują wątpliwości dotyczące relacji między poszczególnymi dobrami osobistymi wymienionymi w art. 23 k.c. oraz pomiędzy nimi, a tymi nowymi. Precyzyjne ustalenie listy dóbr osobistych nie jest w tej sytuacji możliwe (por. M. Pazdan (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 1118 -1119, s. 1141 -1149).

Według powszechnie panującego przekonania dobra osobiste są wartościami niemajątkowymi związanymi z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawnych, w przypadku osób fizycznych związanych z osobowością człowieka i obejmujących fizyczną i psychiczną integralność człowieka, jego indywidualność, godność i pozycję w społeczeństwie, co stanowi przesłankę samorealizacji osoby ludzkiej (por. M. Pazdan (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 1117). Rola tych dóbr w społeczeństwie nieustannie wzrasta. Towarzyszy temu wzmocnienie

ochrony prawnej dóbr osobistych (por. M. Pyziak –Szafnicka (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 717, s. 719).

Więź emocjonalna łącząca osoby bliskie może być zaliczona do katalogu dóbr osobistych. Trudno bowiem znaleźć argumenty sprzeciwiające się uznaniu za dobro osobiste człowieka więzi rodzinnych, które stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej. Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to -a fortiori – może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ulega również wątpliwości, że śmierć osoby bliskiej zwykle stanowi dla rodziny wielki wstrząs, a cierpienia psychiczne jakie się z tym wiążą się, mogą przybrać ogromny rozmiar, tym większy, im mocniejsza była w danym wypadku więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi. Nie każdą jednak więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy. Tylko zatem przy naruszeniu bardzo silnej więzi, np. między rodzicami, a dziećmi, małżonkami, można mówić o naruszeniu dobra osobistego, a osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie (por. uchwała SN z dnia 13.07.2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 10). W przypadku więzi rodzinnej trudno jest często taki dowód przeprowadzić, choć niekiedy jej istnienie można domniemywać np. w przypadku śmierci dziecka bardzo silnie emocjonalnego związanego z matką dochodzącą kompensacji uszczerbku.

Wprowadzenie do kodeksu cywilnego w 1996 r. art. 448 w jego nowym, całkowicie zmodyfikowanym kształcie stanowiło rewolucyjną zmianę w zakresie ochrony dóbr osobistych. Ochroną tą objęto wszystkie dobra osobiste (por. A. Śmieja (w): System Prawa Prywatnego, t. 6, Warszawa 2009, s. 698). Przepis ten w aktualnym kształcie stanowi prawdziwy przełom dla polskiego prawa cywilnego, gdyż poprzednio polski ustawodawca bardzo ostrożnie podchodził do możliwości kompensowania krzywdy w formie zadośćuczynienia pieniężnego. Aktualnie ochroną majątkową są objęte wszystkie dobra osobiste, z tym jednak, że art. 445 k.c. jako przepis szczególny dotyczy trzech z nich: zdrowia, swobody seksualnej i wolności, zaś art. 448 k.c. pozostałych (por. A. Śmieja (w): System Prawa Prywatnego, t. 6, Warszawa 2009, s. 710). Dodanie przepisu art. 446 § 4 k.c. należy uznać za kolejny wyjątek od ogólnej zasady ochrony majątkowej dóbr osobistych określonej w art. 448 k.c. W świetle obecnie przeważającej interpretacji przepisu art. 448 k.c. mógłby on uzasadniać naprawienie szkody niemajątkowej tylko w oparciu o zasadę winy, podczas gdy w świetle art. 446 § 4 k.c. roszczenie o zapłacenie stosownego zadośćuczynienia uzasadnia każda podstawa odpowiedzialności deliktowej, co oznacza, że w rachubę wchodzi przede wszystkim odpowiedzialność na zasadzie ryzyka. Tym samym nowa regulacja wprowadzona w art. 446 § 4 k.c. jest znacznie korzystniejsza dla podmiotów w nim wymienionych, aniżeli próby znalezienia rozwiązania na gruncie art. 448 k.c., gdyż umożliwia jego uzyskanie zadośćuczynienia bez potrzeby wykazywania jakichkolwiek innych –poza w nim wymienionych –przesłanek. Przepis art. 446 § 4 k.c. nie wymaga również, przynajmniej w swojej warstwie słownej, naruszenia jakiegoś dobra osobistego objętego zakresem art. 23 k.c. Jego dodanie w 2008 r. zamyka dokonania ustawodawcy zmierzające w kierunku rozszerzenia zakresu odpowiedzialności za szkodę niemajątkową (por. A. Śmieja (w): System Prawa Prywatnego, t. 6, Warszawa 2009, s. 737, s. 698 -699, uchwała SN z dnia 22.10.2010 r. III CZP 76/10, OSNC –ZD 2011, nr B, poz. 42).

Osoba dochodząca zadośćuczynienia za spowodowanie śmierci osoby najbliższej nie jest poszkodowana jedynie pośrednio. Ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom. Źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również zatem osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego (por. uchwała SN z dnia 13.07.2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 10).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów ustalonego stanu faktycznego stwierdzić należy, że powodomie byli najbliższymi krewnymi zmarłego S. S. w linii prostej oraz w linii bocznej. Łączące ich więzi rodzinne były bardzo bliskie i serdeczne w związku z czym śmierć S. S. wywołała u każdego z powodów poczucie głębokiej straty, bólu, smutku, żalu, skrzywdzenia, opuszczenia, tęsknoty. Zerwanie więzi rodzinnej ze S. S. wywołało zatem u powodów cierpienie i poczucie krzywdy. Potwierdzają to nie tylko ich zeznania, ale dodatkowo stan emocjonalny powodów wywołany

doświadczeniem śmierci S. S. został zobiektywizowany za pomocą dowodu z opinii biegłego psychologa. Tym samym powodowie jako osoby dochodzące roszczenia na podstawie art. 448 k.c. wykazali istnienie więzi ze zmarłym synem i bratem, stanowiącej ich dobro osobiste podlegające ochronie.

Przepis art. 448 k.c. nie tworzy samodzielnej podstawy odpowiedzialności, ale odsyła (podobnie jak art. 445 k.c.) do innych przepisów reżimu deliktowego, które wyraźnie wskazują podmiot odpowiedzialny i szczegółowe przesłanki jego obowiązku odszkodowawczego.

Sprawcą naruszenia dobra osobistego każdego z powodów był P. J.. Doznana przez powodów krzywda była skutkiem naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, czyli działania bezprawnego i zawinionego, co odpowiada przesłankom odpowiedzialności odszkodowawczej, określonym w art. 415 k.c.

Natomiast przesłanką odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela za skutki powyższego zdarzenia jest umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zawarta z samoistnym posiadaczem pojazdu marki V. (...) nr rej. (...), przez którą zobowiązał się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający. Ponadto zakres odpowiedzialności pozwanego wynika z przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity z dnia 8 lutego 2013 r. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 ze zm.). Przepis art. 13 ust.2 powyższej ustawy stanowi, iż odszkodowanie wypłaca się w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem. Według art. 34 ust. 1 ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, iż artykuł 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – w brzmieniu sprzed 11.2.2012 r. – nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. (por. uchwała z 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, Monitor Prawniczy rok 2013, Nr 2, poz. 58).

Aprobując pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w powoływanej już uchwale z dnia 13 lipca 2011 r. (III CZP 32/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 10), iż osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. jest osobą poszkodowaną bezpośrednio i może dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego, jak również stanowisko zawarte w cytowanej uchwale z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, uznać należy, że wystąpiły przesłanki odpowiedzialności strony pozwanej za szkodę niemajątkową wyrządzoną powodom.

Na podstawie art. 448 § 1 k.c. rekompensatą za naruszenie dobra osobistego jest zadośćuczynienie pieniężne. Spośród funkcji spełnianych przez zadośćuczynienie współcześnie na czoło wysuwa się funkcja kompensacyjna. Przyznana z tego tytułu suma pieniężna powinna wynagrodzić doznane przez poszkodowanego cierpienia fizyczne i psychiczne oraz utratę radości życia. Ma mu również ułatwić przewyciężenie ujemnych przeżyć, dzięki czemu zostaje przywrócona, przynajmniej częściowo, równowaga, która została zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Dla wysokości zadośćuczynienia jako świadczenia o charakterze kompensacyjnym, podstawowe znaczenie ma zawsze rozmiar doznanej krzywdy, który zależy od wielu czynników np. wieku, nieodwracalności skutku naruszenia dobra osobistego, osobistej sytuacji poszkodowanego, w tym również jego przyszłych perspektyw życiowych. Znaczenie może mieć również stopień winy sprawcy. Przy określeniu wysokości zadośćuczynienia powinien także obowiązywać pewien zobiektywizowany sposób oceny następstw naruszenia dobra osobistego.

Zadośćuczynienie za zerwanie więzi z osobą bliską oparte na przepisie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. ma pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości, złagodzić cierpienia wywołane utratą osoby bliskiej. Do podstawowych kryteriów, mogących mieć odpowiednie zastosowanie do zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej, należy zaliczyć stopień i czas trwania cierpienia psychicznego rozumianych jako ujemne przeżycia związane ze śmiercią

najbliższego członka rodziny, stopień zażyłości łączącej zmarłego i poszkodowanego, jakość łączącej ich relacji, wiek poszkodowanego, skutki w zakresie życia osobistego, jakie śmierć osoby najbliższej wywołała, dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej. Kwota zadośćuczynienia ma charakter kompensacyjny i stanowi jednorazową rekompensatę za całą krzywdę doznaną przez osobę, której dobro zostało naruszone, a zatem sytuacja poszkodowanego występującego z żądaniem powinna być oceniona całościowo. Oczywiście przy tym jest, że nie jest możliwe pełne zrekompensowanie krzywdy wywołanej śmiercią osoby bliskiej świadczeniem pieniężnym, żadna bowiem kwota nie może ukoić bólu związanego z utratą bliskiej osoby. Jak przyjmuje się w judykaturze, przyznana kwota musi być zatem odpowiednia do stopnia odczuwanej krzywdy, brak jest jednak uniwersalnego miernika, który pozwala na ocenę, czy wysokość przyznanego zadośćuczynienia jest w pełni adekwatna. Trzeba przy tym podkreślić, że forma przyznanej rekompensaty, choć ma zminimalizować negatywne doznania następstw takiej sytuacji, nie ma na celu zapewnienia stabilizacji finansowej. Istotne znaczenie może mieć również upływ czasu od powstania krzywdy wynikłej z naruszenia dóbr osobistych, albowiem o celowości i zakresie zastosowanych środków ochrony decyduje cel w postaci zniwelowania ujemnych doznań związanych z naruszeniem dóbr osobistych. W tym kontekście moment powstania tej krzywdy oraz czas jej trwania mają znaczenie dla rozmiaru zadośćuczynienia (por. wyroki SA w Łodzi z 28.05.2014 r., I ACa 1587/13, z 11.04.2014 r., I ACa 1348/13, opubl. na portalu orzeczenia.ms.gov.pl).

Orzekając o wysokości zadośćuczynienia na rzecz N. S. Sąd miał na uwadze, że zmarły S. S. był jej synem, a zatem osobą znaczącą w jej życiu. Więzy rodzinne łączące powódkę ze zmarłym synem były bardzo bliskie. Funkcjonowały w warunkach wspólnego zamieszkiwania i pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym. Powódka tworzyła ze zmarłym, jego żoną i dziećmi najbliższą rodzinę, której członkowie byli ze sobą zżyci, obdarzali się szacunkiem, miłością, okazywali sobie pomoc i wsparcie. Przy prawidłowo ukształtowanych relacjach rodzinnych, więzi między rodzicami i dziećmi są wyjątkowo silne i pozytywne, w związku z czym ich zerwanie z reguły powoduje ból, cierpienie i poczucie krzywdy. Wprawdzie śmierć osoby bliskiej jest zdarzeniem pewnym, które musi prędzej czy później musi nastąpić, niemniej jednak powódka nie musiała jeszcze liczyć się z utratą swojego syna, który ukończył dopiero 45 lat, jak również nie spodziewała się, że doświadczy śmierci własnego dziecka. Przypadkowość i bezsens śmierci syna z pewnością skutkowało znacznymi cierpieniami psychicznymi powódki, co znalazło potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym. Jak bowiem wynika z poczynionych ustaleń faktycznych tragiczna śmierć syna wywołała u powódki przedłużoną reakcję żałoby, której niektóre objawy utrzymują się do chwili obecnej. W trakcie żałoby powódka przeżywała poczucie głębokiej straty, bólu, smutku, żalu, skrzywdzenia, opuszczenia, niesprawiedliwości, powodujące znaczne cierpienia. Jakość życia powódki po śmierci syna uległa pogorszeniu w wielu aspektach funkcjonowania. Powódka borykała się z głębokim smutkiem, nie uzyskując emocjonalnej akceptacji utraty syna w tragicznych okolicznościach. Pomimo upływu czasu, powódka nie odzyskała równowagi wewnętrznej, czuje się słaba psychicznie, niespokojna, w dalszym ciągu doświadcza cierpienia oraz niezdolności do przeżywania radości i zadowolenia z życia, bardzo często płacze, a z racji wieku mechanizmy obronne jej psychiki funkcjonują z wyraźnym osłabieniem.

Nie można zarazem pomijać, że powódka N. S. po śmierci syna nie stała się osobą samotną. Była i jest otoczona bliskimi osobami, które w razie potrzeby udzielają jej wsparcia i pomocy.

Uwzględnić także należy, że sprawca wypadku komunikacyjnego, naruszył dobra osobiste powódki działając nieumyślnie, a tym samym nie występowało nasilenie jego złej woli.

Istotne jest również, że od daty naruszenia dobra osobistego powódki minęło prawie 11 lat. Upływ tak długiego okresu czasu z pewnością spowodował przezwycięzenie chociażby częściowo ujemnych przeżyć spowodowanych faktem utraty osoby bliskiej. Nie może bowiem budzić wątpliwości, że w większości przypadków ból po śmierci osoby bliskiej ustępuje wraz z upływem czasu, który pozwala zapomnieć o nieszczęściu. Konstatację tę potwierdza brak u powódki trwałych zaburzeń adaptacyjnych będących następstwem śmierci syna i związanej z tym konieczności korzystania ze specjalistycznego leczenia psychiatrycznego bądź psychoterapeutycznego. Ponadto uwzględniając wiek

powódki i zawansowany proces starzenia, stwierdzić należy, że powódka prawidłowo funkcjonuje w życiu rodzinnym i społecznym.

Należało też mieć na uwadze, że żonie i córkom zmarłego S. S., będącym jego najbliższą rodziną i podobnie jak powódka, pozostającym z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, prawomocnym orzeczeniem sądowym zostały przyznane zadośćuczynienia w kwotach po 50 000 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego w przedstawionych wyżej okolicznościach odpowiednią sumą tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną przez powódkę N. S. będzie również kwota 50 000 zł. Kwota ta będzie stanowić odpowiednią rekompensatę krzywdy moralnej, pozostającej w sferze subiektywnych przeżyć powódki. Spełni swoją kompensacyjną funkcję, albowiem przedstawiając ekonomicznie odczuwalną wartość, posłuży przystosowaniu się powódki do nowych warunków, pozwoli na lepsze zorganizowanie życia, zabezpieczenie przyszłości, dzięki czemu zostanie przywrócona równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Zarazem jednak kwota ta pozostaje umiarkowana i adekwatna do zakresu krzywdy oraz przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa.

Ponieważ strona pozwana przyznała i wypłaciła powódce zadośćuczynienie w kwocie 5 000 zł, zasądzeniu na jej rzecz podlegała różnica między kwotą należną, a wypłaconą, wynosząca 45 000 zł.

Określając wysokość zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez pozostałych powodów Sąd miał na uwadze ustalony zakres ich cierpień wywołanych śmiercią brata. Doświadczyli oni urazu, który wiązał się z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, bólu, smutku, żalu, skrzywdzenia, opuszczenia, tęsknoty. Były to jednak uczucia adekwatne do zaistniałej sytuacji i mieściły się w reakcji żałoby.

Sąd uwzględnił, iż w chwili śmierci brata powodowie byli już dorosłymi mężczyznami, o ustabilizowanej sytuacji życiowej, pozostającymi w związkach małżeńskich, będącymi ojcami, z naturalnych względów byli zatem ukierunkowani i skoncentrowani przede wszystkim na potrzebach własnej rodziny. W tej sytuacji więzi rodzinne między powodami i bratem pozostając istotnymi w zakresie utrzymywania kontaktów, wzajemnego zainteresowania, miały już inną intensywność emocjonalną niż w przypadku osób, które nie założyły jeszcze własnych rodzin. Zmarły brat będąc osobą znaczącą w życiu rodzinnym powodów, nie był już jednak osobą pierwszoplanową. Dla każdego z powodów z pewnością najistotniejsze wówczas były więzi z własną rodziną składającą się z żony i dzieci.

Nie kwestionując, że powodowie doświadczyli negatywnych przeżyć związanych z tragiczną śmiercią brata w postaci żalu, rozpacz, poczucia niezasłużonej utraty i pustki po ich śmierci, ich cierpienia nie przekroczyły jednak przeciętnej miary wynikającej ze stanu żałoby. Powodowie nie korzystali z pomocy psychologicznej bądź psychiatrycznej. Byli otoczeni bliskimi im osobami. Utrzymywali relacje z rodzeństwem, matką, a początkowo również z rodziną zmarłego brata. Aktywność życiowa powodów nie spadła.

Jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych przedmiotowy wypadek nie miał istotnych psychologicznie odległych następstw dla kształtowania się sfery osobowościowej i emocjonalnej powodów. Powodowie funkcjonują prawidłowo, nie mają żadnych zaburzeń i symptomów o charakterze depresyjnym, które można byłoby wiązać z doświadczeniem śmierci brata. Ich sprawność intelektualna funkcjonuje na poziomie normy dla wieku rozwojowego.

Istotne znaczenie ma również wpływ czasu od powstania krzywdy wynikłej z naruszenia dóbr osobistych. Upływ prawie 11 lat z pewnością spowodował przezwyciężenie w ujemnych przeżyć spowodowanych faktem utraty osoby bliskiej oraz pogodzenie się z ich utratą. Wniosek ten potwierdza prawidłowe funkcjonowanie powodów w życiu rodzinnym i osobistym (w przypadku powoda D. S. do 2010 r.) oraz brak jakichkolwiek zaburzeń w sferze ich emocji, osobowości i sprawności intelektualnej. Z pewnością uroczystości rodzinne, a nadto rocznice związane z osobą zmarłą, przyczyniają się do utrwalania u powodów wspomnień związanych z jego śmiercią, a tym samym wywołują smutek, nie wpływają jednak już w sposób znaczący na jakość życia psychicznego powodów.

W ocenie Sądu w przedstawionych wyżej warunkach rozmiar krzywdy powodów W. S. i D. S. uzasadnia przyznanie im zadośćuczynień w kwotach po 20 000 zł. Kwoty te będą stanowić odpowiednią rekompensatę krzywdy moralnej,

pozostającej w sferze subiektywnych przeżyć powodów. Spełnią swą kompensacyjną funkcję, albowiem przedstawiając ekonomicznie odczuwalną wartość, posłużą przystosowaniu się powodów do nowych warunków, pozwolą na lepsze zorganizowanie życia, dzięki czemu zostanie przywrócona równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Zarazem jednak kwoty te pozostają umiarkowane i adekwatne do zakresu krzywdy oraz przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania (art. 14 ust. 2).

Sąd podziela ten nurt orzecznictwa, który przyjmuje, iż zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia po sprecyzowaniu przez wierzyciela co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty, przekształca się w zobowiązanie terminowe. Nie ma przy tym znaczenia, iż przyznanie zadośćuczynienia jest fakultatywne i zależy od uznania sądu oraz poczynionej przez niego oceny konkretnych okoliczności danej sytuacji, poszkodowany bowiem może skierować roszczenie o zadośćuczynienie bezpośrednio do osoby ponoszącej odpowiedzialność deliktową wynikającą ze skutków wypadku komunikacyjnego, a pewna swoboda sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu nie zakłada dowolności, wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma bowiem charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny (por. wyrok SN z 28 czerwca 2005 r., I CK 7/05, LEX nr 153254, wyrok SN z 14 kwietnia 1997 r., II CKN 110/97, LEX nr 550931, wyrok SN z 22 lutego 2007 r., I CSK 433/06, LEX nr 274209, wyrok SN z 6 lipca 1999 r., III CKN 315/98 OSNC 2000/2/31/52, wyrok SN z 14 stycznia 2011 r., I PK 145/10, OSNP 2012/5-6/66, wyrok SN z dnia 18 lutego 2011 r., ICSK 243/10, LEX nr 848109, wyrok SA we Wrocławiu z 12 grudnia 2012 r., I ACa 1280/12, LEX nr 1312128, wyrok SA w Gdańsku z 15 maja 2013 r., I ACa 179/13, (...) SA w G.). Pogląd o waloryzacyjnym charakterze odsetek mógł mieć uzasadnienie co najwyżej w sytuacji, gdy następował istotny spadek wartości pieniądza, a stopa odsetek była znacząco wyższa niż stopa inflacji. W ustabilizowanej sytuacji ekonomicznej tego rodzaju argumentacja nie ma dostatecznego wsparcia jurydycznego i prowadzi do tego, że interes dłużnika przemawiał będzie za niewypłacaniem wierzycielowi jakichkolwiek świadczeń, nawet bezspornych, przed lub w toku procesu i za maksymalnym przewlekaniem procesu, aby jak najdłużej korzystać z pieniędzy wierzyciela bez jakiegokolwiek wynagrodzenia (por. Jan Sztombka „Wyrokowanie o odsetkach” Przegląd Sądowy nr 2 z 2001r., wyrok SN z 25 marca 2009r. sygn. akt V CSK 370/08, wyrok SN z 18 lutego 2010 r. II CSK 439/09, Lex 602683, wyrok SA w Łodzi z 17 października 2013 r., I ACa 535/13, Portal Orzeczeń SA w Łodzi, wyrok SA w Łodzi z 6 grudnia 2013 r., I ACa 736/13, Portal Orzeczeń SA w Łodzi, wyrok SA w Łodzi z 18 grudnia 2013 r., I ACa 819/13, Portal Orzeczeń SA w Łodzi, wyrok SA w Łodzi z 28 stycznia 2014 r., I ACa 947/13, Portal Orzeczeń SA w Łodzi).

Powodowie zgłosili stronie pozwanej poniesioną szkodę pismem doręczonym w dniu 19 stycznia 2015 r. W zgłoszeniu szkody określili kwotowo swoje roszczenia wnosząc o przyznanie i wypłacenie zadośćuczynień w kwocie 100 000 zł na rzecz N. S. oraz w kwotach po 80 000 zł na rzecz D. S. i W. S.. Uwzględniając zatem, że termin określony w art. 14 ustawy o Ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych upłynął w dniu 19 lutego 2015 roku, a strona pozwana nie wykazała, że w terminie tym nie było możliwe wyjaśnienie wszystkich okoliczności niezbędnych do ustalenia jej odpowiedzialności albo wysokości odszkodowania, powodom przysługują odsetki za opóźnienie w spełnieniu zasądzonych świadczeń od dnia 20 lutego 2015 r.

Z dniem 1 stycznia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830), na mocy której zmieniono przepisy kodeksu cywilnego o odsetkach ustawowych. Zgodnie z art. 359 § 2 w nowym brzmieniu jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych. Przepis art. 481 § 2 w brzmieniu nadanym ustawą stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. W myśl art. 56 ustawy nowelizującej do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Wobec przytoczonej regulacji, która wprowadza dwie różne stopy odsetek ustawowych, w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych na etapie realizacji wyroku, Sąd sprecyzował, że za okres od 1 stycznia 2016 r. powodowi przysługują odsetki w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie.

W pozostałym zakresie powództwo było niezasadne i podlegało oddaleniu jako wygórowane.

O kosztach procesu w zakresie żądania powódki N. S. Sąd orzekł na podstawie art. 100 zdanie I k.p.c. dokonując ich wzajemnego zniesienia.

Przemawiała za tym zbliżona wysokość kosztów poniesionych przez każdą stronę, obejmująca wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem i radcą prawnym oraz zbliżony zakres w jakim każda strona utrzymała się ze swoimi żądaniami.

Natomiast o kosztach procesu w zakresie żądań powodów W. S. i D. S. Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze odszkodowawczy charakter dochodzonych roszczeń oraz okoliczność, iż ustalenie ich wysokości zależało w znacznej mierze od oceny Sądu. Powodowie byli zwolnieni od kosztów sądowych. Natomiast przyznane świadczenia mając odszkodowawczy charakter i służąc kompensacji szkody, nie powinny zostać uszczuplone.

O obowiązku uiszczenia opłaty sądowej, od uwzględnionej części powództwa w kwocie 4 250 zł ($85\ 000\ \text{zł} \times 5\ \% = 4\ 250\ \text{zł}$) oraz kwoty 417,36 zł, stanowiącej 1/3 części wydatków Skarbu Państwa na koszty opinii biegłych w łącznej wysokości 1 252,08 zł, od których powodowie zostali zwolnieni, Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o treść art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.) w zw. z art. 100 k.p.c., uwzględniając że pozwany w tym zakresie przegrał proces.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd odstąpił od obciążenia powodów nieuiszczoną opłatą sądową od oddalonej części powództwa oraz pozostałą częścią wydatków Skarbu Państwa na koszty opinii biegłego z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

ZARZĄDZENIE

doręczyć pełnomocnikom stron odpisy wyroku z dnia 20 października 2016 r. wraz z uzasadnieniem.